

29. oktober 2009

UKA2009/97

**Aalisarnermut aningaasaliissutitut immikkoortitat pillugit Inatsisartut
inatsisaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat**

pillugu

**Inatsisartut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu
Ataatsimiititaliaata**

ISUMALIUTISSIISUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerreqarnerani saqqummiunneqartoq

Inatsisartut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliaat
suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Hans Aronsen, siulittaasoq, Inuit Atagatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Andreas Uldum, siulittaasup tullia, Demokraterne
Inatsisartunut ilaasortaq, Anders Olsen Inuit Atagatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq, Hans Enoksen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq, Siverth K. Heilmann Atassut

0. Siunnersuutip siullermeerneqarnera

Aalisarnermut ataatsimiititaliap siullermeereernerup kingorna inatsisissatut
siunnersuut misissorsimavaa. Siunnersuutip siullermeernerani siunnersuutip
maannatut isikkoqartillugu piviusunngortinneqartariaqartoq Inatsisartuni
isumaqatigiissutigineqartoq Ataatsimiititaliap maluginiarpaa. Siunnersuummi
siunertaasut Inatsisartunit tapersersorneqartut Ataatsimiititaliap tusaatissat tiguaa.

1. Siunnersuutip tusarniaassutigineqarnera

Siunnersuut Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiinnut, Inuussutissarsiornermut Naalakkersuisoqarfimmumut, Aningaasaqarnermut Nunanullu Allanut Naalakkersuisoqarfimmumut, KANUKOKA-mut, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffianut, KNAPK-mut, Grønlandsbanken-imut aamma Sparbank Vest Grønlandimut piffissani 2. martsimiit 5 martsimut kingumullu 8. aprilimiit 4. maj 2009 ilanngullugu marloriarluni tusarniaassutigineqarpoq. Malugineqassaaq siullermik tusarniaanermut piffissaliusaaq sivikitsuarsuummat. Naalakkersuisut inatsisiliornermut atatillugu tusarniaaffigisat tusarniaanermut naleqquttumik piffissaliiffigineqartarnissaat isumannaarneqassasoq Ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqassaaq. Tusarniaanermi akissutit misissornerini tusarniaaffigineqartut arlallit oqaaseqaateqarsimasut Ataatsimiititaliap maluginiarpaa. Tusarniaanerup nalaani aserorterisarnermut tapiissutit qinnuteqartunut tunniunneqarnissaannut piumasaqaatit suut tunngavigineqassanersut erseqqissarneqassasoq Sulisitsisunit aamma KNAPK-mit ujartorneqarpoq. Ilaatigut inatsisissatut siunnersuummi § 1, imm. 9-p oqaasertalerneratigut Naalakkersuisut kattuffinnit kissaatigisaq tamanna tamakkiisumik naapertorneqarsimasoq Ataatsimiititaliap nalilerpaa, tamatumani aserorterinissamut tapiissutinik naatsorsuutigisaqarsinnaanermut piumasaqaatit aalajangersimasut kinaassusersiunngitsullu aalajangersarneqarmata.

Naggataatigut Ataatsimiititaliap maluginiarpaa aappasaanik tusarniaanermi KNAPK siunnersuummut oqaaseqaatissaqarsimanngitsoq. Siunnersuutip oqaasertalersorneqarneranut Royal Greenland A/S oqaaseqaateqarsimanngilaq, taamaattorli siunnersuummut tamakkiisumik tapersersuinini oqaatigalugu, suliffeqarfimmi isumaqarmat inatsisissatut siunnersuummi suliniut taamaattoq oqariartuutigineqartoq pisariaqartuusoq piumasarineqartariaqartorlu. Grønlandsbanken Royal Greenland-itulli aaqqissuussinermut tamakkiisumik tapersersuivoq.

2. Siunnersuutip imarisai

Aalisariutit ilaannut raajarniutaanngitsut nutarterneqarnissaannut tapiissuteqarnissamut periarfissiinissaq Inatsisissatut siunnersuummi anguniarneqarpoq. Tulliatut sinerissami qanittumi aalisariutini angallatit aserortigassatut piukkunnarsisimasunut tapiissuteqarsinnaanermut aaqqissuussineq aamma periarfissiivoq. Tamatuma saniatigut aalisariutinut tapiissutit periarfissaasut annertusinissaannik siunnersuut imaqarpoq. Angallataatillit 20 %-inik angallatinik tapiiffigineqarlutik pissarsisimasut inatsisissatut siunnersuut akuerineqareerpat tapiissutinik suli allanik 20 %-inik qinnuteqarsinnaapput. Angallataatillit periarfissaq taanna atussallugu kissaatigisaqarunik angallatip pissarsiarineqarnerani ataatsimut akianut 10 %-iinik nammineq aningaasaliissuteqassapput. Piumasaqaat taanna taamaallaat qinnuteqartunut nutaanut atuuppoq. Angallataatillit “nutaanngitsumik” taarsigassarsisimasut 10 %-inik nammineq akiluteqarnissamut piumasaqaammumut ilaatinneqanngillat. Aalisarnermut atortussanik pisiniarnissamut suli allanik 20 %-inik periarfissaqarne q atuutinngilaq.

3. Ataatsimiititaliap isumaliutai

Inatsisissatut siunnersuut saqqummiunneqartoq sinerissamut qanittumi aalisarnermi pisariaqartutut isiginiarneqarpoq. Angallatit sinerissamut qanittumi angallataasut ilaat ullutsinnut naleqqutinngillat, tamatumani inuttaasut akissarsiaqartinneqarsinnaanerannut aamma angallatip naammaginatsumik pitsaassuseqarnissaanut angallataatillit matussutissanik naammattunik aningaasarsiortarnerat qularnarami. Siunnersuummi nalinginnaasumik oqaaseqaatini takuneqarsinnaasutut sinerissamut qanittumi aalisariutaasuni angallatit pillugit KANUAANA-p takussutissiatut suliarisimasaani takuneqarsinnaavoq angallatit 86-it ukiut 35-it sinnerlugit pisoqaassuseqartut. Aammattaaq angallatit arlaqaqaat ukiut 20-t sinnerlugit pisoqaassuseqartut. Taamaalilluni sillimaniarnermut, motoorinut usilersorfinnullu uninngatitsivinnut atatillugu sinerissamut qanittumi angallatit ilarpassui pisoqalilersimanerat qularutissaanngilaq. Aalisarnermut ataatsimiititaliaq naalakkersuisutulli isumaqarpoq pissutsit imaalersut nunani tamalaani aningaasarsiornikkut ajornartoorneq pissutigalugu sinerissamut qanittumi aalisarnermi angallatit nutarternissaannut taarsigassarsianik pisariaqartunik inuussutissarsiut nammeneq aningaasanik pissarsisinnaanngitsoq. Taamaattumik inuussutissarsiutip maanna taarsigassarsiassanut ajornartoornerani ikiorsiinissamut iliuusissanik pisariaqartitsisoqarpoq. Angallatit pisoqalinerat aamma pitsaasuunnginnerat pissutigalugu angallatit ullutsinnut naleqqutinngitsut aserortissallugit pisariaqalersinnaasoq nassuerutigisariaqarpoq, minnerunngitsumillu sukkuunniit aalisarneqarsinnaasunut aalisarsinnaassutsip ataavartumik naleqqussartarnissaata pisariaqarnera pissutigalugu. Aalisarsinnaassutsip isumalluutitut tunngaviusunut naleqqussarneratigut piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu inuussutissarsiummi aalajaannerusumik ingerlatsinissaq piffissarlu ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu isertitaqartarneq isumannaarneqassaaq, tamannalu aalisarneq aningaasarsiornikkut ingerlalluarnerusoq aamma imminut napatinnerusoq pissutigalugu inuiaqatigiinnut iluanaarutit amerlanerulernerannik kinguneqassaaq.

Ataatsimiititaliap maluginiarpaq Grønlandsbankip tusarniaanermi akissummini Naalakkersuisunut erseqqissaatigigaa, aalisalersinneqartut amerlinerisigut annertunerusumik nakkutilliinissaq isumaliutigineqarsinnaasoq, taamaalilluni ukiuni marlunni aalisarnermik ingerlatsinissaq kingornatigullu aserorterinissamut tapiissuteqarnissamik qinnuteqarnissaq siunertaralugu angallatit pisoqqat nunani allaneersut eqqunneqarsinnaanerat pinngitsoortinneqarsinnaaniassammat. Tamanna tunuliaqutaralugu Naalakkersuisut Ataatsimiititaliamit ima aperineqassapput: Grønlandsbankip taasaa aqqissuussinermik atonerluinissamut periarfissap atuunnera pisinnaanngitsoq oqaatigineqarsinnaava, aamma taamaattoqassappat pinngitsoortinneqarnissaanut qanoq naleqqunnerpaamik iliuuseqartoqarsinnaava? Siunnersuutip aappassaaneerneaqarnerani Ataatsimiititaliap apeqqutaata Naalakkersuisut akissuteqaamminni sammissagaat Ataatsimiititaliap kissaatigissavaa.

3.1 Periarfissat naggasiullu

Nunarsuarimi aningaasarsiornikkut ajornartoornermi inuussutissarsiornermut aningaasalersuisarnermut ingerlatsiviit killiliinerisa saniatigut aalisakkat assigiinngitsut akii aamma pitsaanngitsumik sunnerneqarput. Taamatutaaq raajat imartani nillertumeersut akii sunnerneqarput. Eurofish FN-imi immikkoortup FAO-p nunarsuup immikkoortuani immikkoortuusooq nalunaaruteqarpoq raajat imartani nillertumeersut akii piumaneqarnerilu 2008-p ingerlanerani ukioq tamaat appariartorsimasut, immikkoortullu qaammammut nalunaarusiaanni erserpoq taamatut pileriartornera 2009-mi suli ingerlaannassasoq. Taamatut pileriartornerup aalisartut pisoqaanerpaanik ingerlalluanninnerpaanillu angallatinik piginnittut aningaasarsiornersigut pitsaanngitsumik sunnersimavai. Nunarsuarimi niuffaffinni akit ilorraanut qaqugu saassanersut maannakkut siulittuutigineqarsinnaanngilaq. Taamaattumik aalisarsinnaassutsip naleqqussarnissaanut pisariaqartitsinerup nunarsuarimi aningaasarsiornarup muminnerata qanoq sunniuteqarsinnaanera qularnaateqarpoq. Taamatutaaq EU-p nunat pingajuinut EU-mut raajanik eqqussuisunut akitsuusiutakkap 0-nngortitsiniarlugu suliniuteqalenera ernummatigisariaqarpoq. Taamatut iliuseqarneq ingammik Canadamut raajanik immami nillertuneersunik nioqquteqartartuusut annersaasut ilaannut iluaqutaassaaq. Nunat pingajuinit raajanik immami nillertuneersunik EU-p niuffaffimminut ammaassilluinnarniarnerata Kalaallit Nunaata avammut nioqquteqartarnera eqqortussavaa, tamannalu aalisariutit ilaannik ullumikkut imminut akilersinnaanngitsunik aserortersarnerup pilertornerulernissaanik sunniuteqarsinnaavoq. Taamatut sinerissamut qanittumi aalisarnermi pissutsit ilungersunartut tunuliaqutaralugit Aalisarnermut ataatsimiititaliaq isumaqarpoq sinerissamut qanittumi aalisarnermi aqqissuussaannermi ajornartorsiutit pinarnerpaat Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuutigisaanit ikiorsiiffigineqarsinnaassasut.

4. Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliap **isumaqatigiittup** siunnersuut matumuuna maannakkutut isikkoqartillugu akuersissutigineqassasoq innersuussutigivaa.

Taama oqaaseqarluni Inatsisartut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliaata siunnersuut Inatsisartunut aappassaaniigassanngortippaa.

Siulittaasoq/Siulittaasup tullia